N:o 96.

Kungl. Maj:ts nådiga proposition till Riksdagen med förslag till förordning angående ändrad lydelse af vissa §§ i förordningen den 6 augusti 1894 angående mantalsskrifning m. m.; gifven Stockholms slott den 5 mars 1909.

Under åberopande af bilagda protokoll öfver finansärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härmed föreslå Riksdagen att besluta, att §§ 4, 5, 7, 8, 10, 11, 15 och 16 samt det till § 6 hörande formulär n:r 2 i förordningen den 6 augusti 1894 angående mantalsskrifning skola erhålla den förändrade lydelse, som af härvid fogade förslag utvisas.

De till ärendet hörande handlingarna skola Riksdagens vederbörande utskott tillhandahållas; och Kungl. Maj:t förblifver Riksdagen med all kungl. nåd och ynnest städse välbevågen.

GUSTAF.

CARL SWARTZ.

Förslag

till

Förordning

angående ändrad lydelse af §§ 4, 5, 7, 8, 10, 11, 15 och 16 samt det till § 6 hörande formulär n:r 2 i förordningen den 6 augusti 1894 angående mantalsskrifning.

Härmed förordnas, att §§ 4, 5, 7, 8, 10, 11, 15 och 16 samt det till § 6 hörande formulär n:r 2 i förordningen den 6 augusti 1894 angående mantalsskrifning skola erhålla följande ändrade lydelse:

§ 4.

Mom. 1. En hvar, som ej hos annan mantalsskrifves, har att årligen vid mantalsskrifningen aflämna uppgift enligt bifogade formulär n:r 1. Denna uppgift skall vara försedd med intyg af pastor i mantalsskrifningsorten, att uppgiften blifvit jämförd med församlingsboken; och skall pastor vid uppgiftens granskning hafva därå antecknat hvad vid granskningen anmärkts af beskaffenhet, att upplysning därom bör vid mantalsskrifningen meddelas. Den, som på grund af § 3 mom. 1 tredje punkten uppgifver sig komma att först senare inflytta från annat distrikt, må dock förete pastors intyg i den ordning, § 11 omförmäler.

Mantalsuppgiften skall upptaga:

1:o) namn, födelseår och födelsedag samt yrke eller tjänst och hemvist för den uppgiftspliktige själf och dem, som höra till hans hushåll eller till följd af aftal om biträde vid jordbruks- eller annan rörelse eller af annan anledning skola hos honom mantalsskrifvas. Härvid iakttages, att för hvarje man, hvilkens ålder vid slutet af det år, mantalsskrifningen afser, ej understiger tjuguett år, utsättes hans fullständiga förnamn och hans tillnamn; att beträffande dem, hvilka ej äro svenska undersåtar, angifves deras nationalitet; samt att särskildt för hvarje fastighet uppgifves

därvarande personal; och skall, där någon vid senaste mantalsskrifning var boende å annat ställe, tillika uppgifvas hans förutvarande hemvist inom distriktet eller, om han inflyttat från annat distrikt, detta distrikt och hans därvarande hemvist;

2:o) den fasta egendom, han inom distriktet äger, besitter eller brukar, och den rörelse, han där idkar;

3:o) beloppet af den årliga afgäld eller hyra, som erlägges för hvarje af honom utarrenderad fastighet eller uthyrd lägenhet inom distriktet;

4:o) namn och hemvist för de å hans egendom inom distriktet boende eller vid hans rörelse därstädes anställda personer, som äro pliktiga att lämna särskilda mantalsuppgifter;

5:o) fartyg, som af honom äges eller för hvilket han är hufvudredare, dess dräktighet och byggnadsmaterial samt därå anbringad ångmaskins drifkraft äfvensom befälhafvarens namn och mantalsskrifningsort;

6:o) den fasta egendom, som han äger, besitter eller brukar, och den rörelse, han idkar inom annat distrikt; samt

7:o) namn och mantalsskrifningsort för personer, hvilka hos honom uppehålla sig vid den tid uppgiften aflämnas, men icke böra inom distriktet mantalsskrifvas.

Mom. 2. Den, som äger, besitter eller brukar fast egendom eller idkar rörelse inom annat distrikt än det, hvarest han skall mantalsskrifvas, åligger att jämväl till mantalsskrifningen i förstnämnda distrikt aflämna angående egendomen eller rörelsen med den därtill hörande personal så beskaffad uppgift, som i mom. 1 sägs.

Mom. 3. Den i mom. 1 och 2 stadgade uppgiftsskyldighet gäller i tillämpliga delar äfven för allmänna inrättningars föreståndare, bolagsstyrelser och i allmänhet dem, som vårda och förvalta annans egendom.

Mom. 4. Uppgifterna för de inom samma gård i stad, köping eller municipalsamhälle boende personer skola insamlas och aflämnas af gårdens ägare eller den hans ställe företräder.

Mom. 5. Inom hvarje kommun skola årligen för mantalsskrifningen väljas kommunalombud, hvilka hafva att på begäran af de uppgiftspliktiga biträda dem vid uppgiftsskyldighetens fullgörande, särskildt med mantalsuppgifternas uppsättande och aflämnande. Kommunalombuden utses till erforderligt antal för hvarje mantalsskrifningsdistrikt af den myndighet, som utöfvar kommunens beslutanderätt.

Mom. 6. Blanketter till mantalsuppgifter skola genom Kungl. Maj:ts befallningshafvandes försorg kostnadsfritt tillhandahållas de uppgiftspliktiga hos kommunalombuden och i stad dessutom å ställen, som magistraten bestämmer.

§ 5.

Mom 1. Genom vederbörande chefers föranstaltande skall årligen aflämnas uppgift, upptagande fullständiga namn samt födelseår och födelsedag å arméns och flottans i garnisons- eller stationsort förlagda manskap samt de vid kronans varf och verkstäder anställda arbetare; börande för de sistnämnde jämväl uppgifvas yrke eller anställning.

Mom. 2. Sjömanshusdirektion åligger att för hvarje år, räknadt från och med den 1 november, angående under året vid sjömanshuset påmönstrad sjöfarande, som företett utflyttningsbetyg från en församling, hvilket icke blifvit i annan församling inskrifvet, medelst utdrag af vederbörande register meddela uppgift till förstnämnda församling.

Mom 3. Föreståndare för straffängelse eller tvångsarbetsanstalt skall likaledes för hvarje år, räknadt från och med den 1 november, angående en hvar till bestraffning eller allmänt arbete under året intagen och vid dess utgång i rullorna kvarstående person, till den församling, personen tillhör, meddela uppgift å fullständiga namn samt födelseår och födelsedag, anledningen till hans intagande i fängelset eller anstalten, dagen, då han ditkom, och den, då straff- eller arbetstiden går till ända, äfvensom hans senast antecknade bostad inom församlingen.

Mom. 4. De i denna § föreskrifna uppgifter skola till vederbörande pastor eller i § 13 omförmäld församlingsföreståndare insändas före den 8 november hvarje år, och, efter det pastor eller församlingsföreståndaren därå tecknat intyg, att de öfverensstämma med församlingsboken, af denne aflämnas till mantalsskrifningsförrättaren; skolande pastor eller församlingsföreståndare likaledes till mantalsskrifningen medhafva de senast till honom inkomna förteckningar öfver vissa arbetare, hvilka, enligt hvad särskildt är eller varder stadgadt, årligen skola af arbetsgifvare eller arbetsföreståndare meddelas.

§ 7.

Mom. 1. Vid mantalsskrifningen skola tillstädesvara pastor eller, om han har förfall, någon af honom förordnad lämplig person, helst annan inom församlingen tjänstgörande präst, vederbörande stadsfiskal eller länsman och fjärdingsman äfvensom kommunalombuden.

En hvar, hvilkens rätt är beroende af mantalsskrifningen, äger att för bevakande däraf öfvervara förrättningen.

Mom. 2. Pastor eller hans ombud skall vid förrättningen tillhandahålla församlingsboken, i hvilken alla sedan sista mantalsskrifning timade förändringar skola, så vidt på pastor ankommit, hafva blifvit fullständigt

införda, och därur meddela erforderliga upplysningar. Han skall ock särskildt meddela, hvad han har sig bekant rörande inflyttning till församlingen af personer, som icke aflämnat flyttningsbetyg, eller om andra mantalsskrifningen angående förhållanden, hvarom behöriga uppgifter icke inkommit; ägande pastor, därest mantalsskrifningsdistriktet utgör mindre del af socken, att i stället för församlingsboken tillhandahålla behörigt utdrag däraf.

Mom. 3. Genom vederbörande kommunalombud bör vid mantalsskrifningen aflämnas dels af fattigvårdsstyrelsen uppgjord förteckning å dem, som inom distriktet åtnjuta fattigunderstöd, dels af kommunalstyrelsen efter fattigvårdsstyrelsens hörande (i enlighet med bifogade formulär n:r 3) upprättad förteckning å de personer inom distriktet, som till följd af fattigdom eller sjuklighet böra från erläggande af mantalspenningar befrias.

Mom. 4. Hvarje efter senaste mantalsskrifning ingången afhandling angående ägande-, åbo- eller arrenderätt till fast egendom bör af fastighetens innehafvare vid förrättningen uppvisas.

§ 8.

Mom. 1. I enlighet med församlingsboken och efter granskning af de aflämnade uppgifterna samt med ledning jämväl af de upplysningar, som af de vid förrättningen närvarande kunna meddelas, skola i mantalslängden för hvarje distrikt å landet uppföras, särskildt för hvar fastighet, till namn och födelseår samt yrke eller tjänst alla de personer, hvilka böra där mantalsskrifvas. Härvid antecknas den förändring i afseende å ägande-, åbo- eller nyttjanderätt till fastigheten, som må hafva inträffat. I öfrigt iakttages, att hvarje man, hvilkens ålder vid slutet af det år, mantalsskrifningen afser, ej understiger tjuguett år, upptages för sig med utsättande af hans fullständiga namn; att, därest mantalsuppgiften för sådan man ej kunnat af pastor vitsordas, i längden antecknas, att uppgiften är obestyrkt; att särskild beteckning införes för alla män af nämnda ålder, hvilka vid senaste mantalsskrifningen ej voro mantalsskrifna inom distriktet; samt att för dem, hvilka ej äro svenska medborgare, antecknas deras nationalitet.

I längden angifvas äfven de personer, hvilka befrias från erläggande af mantalspenningar, så ock de inskrifningsskyldiga samt de, hvilkas värnpliktsförhållanden ej med säkerhet kunnat utrönas; hvarjämte iakttages att den, som saknar stadigt hemvist, efteråt i längden särskildt upptages, allt på sätt formuläret till mantalslängd utvisar.

Mom. 2. Mantalslängd upprättas i stad i enahanda ordning, med iakttagande att där upptagas kvarteren samt, i stället för hemman och brukningsdelar, gårdarnas och stadsjordarnas nummer och namn efter tomte- och jordeboken.

Mom. 3. Af de i nästföregående års mantalslängd upptagna personer må, utom den, som aflidit, och den, som bosatt sig å utländsk ort, på sätt i § 1 sägs, icke någon annan vid mantalskrifningen utelämnas än den, som under årets lopp, efter att hafva uttagit flyttningsbetyg, till annat distrikt afflyttat eller vid förrättningen styrker, att han för det kommande året, enligt de i fråga om behörig mantalsskrifningsort här ofvan bestämda grunder, bör vara mantalsskrifven inom annat distrikt; dock att, därest under förrättningen finnes, att någon, som i senaste mantalslängden för distriktet varit upptagen, till annan ort sig begifvit, utan att hafva uttagit flyttningsbetyg, jämväl denne må, om vistelseorten är okänd och anledning icke förefinnes, att hans bortavaro endast är tillfällig, vid mantalsskrifningen utelämnas.

Mom. 4. Uti de vid mantalsskrifningen förekommande ärenden skall förrättningsmannen meddela beslut, som tillika med skälen därför antecknas i det protokoll, som det åligger honom att vid förrättningen föra och hvilket jämväl bör upptaga namnen på de personer, som till följd af sin tjänstebefattning eller såsom kommunalombud tillstädesvarit; börande i protokollet underrättelse intagas om hvad för vinnande af ändring i förrättningsmannens beslut och mantalsskrifningsåtgärderna är att iakttaga.

Mom. 5. För ändamål, som i § 10 afses, har pastor eller hans ombud att å särskild längd upptaga de personer, hvilka blifvit mantalsskrifna vid förrättningen men icke aflämnat flyttningsbetyg; dock med undantag för dem, som jämlikt § 3 mom. 1 tredje punkten uppgifvit sig komma att först senare inflytta från annat distrikt.

Mom. 6. Efter mantalsskrifningsförrättningens slut undertecknas mantalslängden af förrättningsmannen, pastor eller hans ombud och vederbörande kommunalombud äfvensom, därest församlingsföreståndare eller ombud för denne vid förrättningen tjänstgjort, af föreståndaren eller ombudet; skolande de till förrättningsmannen aflämnade uppgifter äfvensom de i § 7 mom. 3 omförmälda förteckningar biläggas mantalslängden.

§ 10.

Mom. 1. Före den 15 januari hvarje år skall pastor tillställa vederbörande magistrat eller häradsskrifvare dels den i § 8 mom. 5 omför-

mälda längd, försedd med anteckning om dem, hvilka, efter det mantalsskrifning föregående år förrättades, till pastor aflämnat flyttningsbetyg, dels enligt bifogade formulär n:r 4 upprättad förteckning på alla efter nämnda förrättning intill årets slut i mantalsskrifningsdistriktet födda och döda samt med flyttningsbetyg från annat distrikt dit inflyttade, förut ej där mantalsskrifna personer äfvensom från distriktet utflyttade personer, de sistnämnda dock endast såvida de under förenämnda tid uttagit flyttningsbetyg till annan församling och från pastor därstädes eller på annat tillförlitligt sätt underrättelse erhållits om att de dit inflyttat.

Underlåter pastor att inom stadgad tid tillställa mantalsskrifningsförrättaren nyssnämnda handlingar, skall mantalsskrifningsförrättaren genast härom göra anmälan hos Kungl. Maj:ts befallningshafvande, som har att vid lämpligt vite förständiga vederbörande pastor om skyndsamt fullgörande af berörda skyldighet.

Där några förändringar icke inträffat mellan mantalsskrifningen och årets slut, skall äfven sådant inom den stadgade tiden och vid äfventyr, som ofvan sägs, hos mantalsskrifningsförrättaren anmälas.

Mom. 2. I mantalslängden införas de rättelser och tillägg, som föranledas af ofvan omförmälda längd och förteckning, därvid beträffande dem, för hvilka i mantalslängden gjorts anteckning om obestyrkt mantalsuppgift men hvilka numera aflämnat flyttningsbetyg, anteckningen härom öfverstrykes; och skola nyssnämnda handlingar biläggas mantalslängden.

§ 11.

Mantalslängden jämte därtill hörande bilagor samt det vid mantalsskrifningen hållna protokoll skola, vid bot af tre kronor för hvarje dag, som därmed fördröjes, före den 1 mars af mantalsskrifningsförrättaren aflämnas till vederbörande pastor, hvilken har att med församlingsboken jämföra mantalslängden och därvid särskildt uppmärksamma, huruvida med ledning af församlingsboken numera kan vitsordas mantalsuppgift, som i längden betecknats såsom obestyrkt. De vid granskningen förekomna anmärkningar skola upptagas å en (i enlighet med hosföljande formulär n:r 5 upprättad) förteckning, som bifogas mantalslängden; och skall denna med tillhörande handlingar senast den 15 mars af pastor återställas till mantalsskrifningsförrättaren.

Sedan i anledning af pastors anmärkningar vederbörliga rättelser och tillägg ägt rum i mantalslängden, skall längden anses justerad; dock må den, som jämlikt § 3 mom. 1 tredje punkten anmält inflyttning under året från annat distrikt, äga att inom maj månads utgång hos mantals-

skrifningsförrättaren medelst intyg af pastor i mantalsskrifningsorten styrka uppgift om namn och ålder; och skall, där så sker, för honom i längden gjord anteckning om obestyrkt mantalsuppgift öfverstrykas.

Senast den 20 mars skall den justerade mantalslängden aflämnas till ordföranden i taxeringsnämnden för det ändamål, hvarom i förordningen angående bevillning af fast egendom samt af inkomst förmäles.

Under den tid, mantalslängden finnes hos mantalsskrifningsförrättaren eller pastor, bör den hållas tillgänglig för dem, som däraf önska taga del.

Sedan årets pröfningsnämnd afslutat sina göromål, emottagas mantalslängderna af vederbörande häradsskrifvare och magistrater för att, jämte tillhörande bilagor och jämlikt formulär n:r 6 upprättadt sammandrag, bifogas årets kronoräkenskaper; börande duplettexemplar af samma längder och sammandrag likasom protokollen förvaras hos häradsskrifvarna och magistraterna.

§ 15.

Uraktlåter uppgiftspliktig att i behörig tid aflämna mantalsuppgift, skall, jämte det anteckning om de försumliges namn och hemvist af förrättningsmannen i protokollet verkställes, felande uppgift, om den försumlige finnes inom orten, efter anmodan af mantalsskrifningsförrättaren, honom affordras genom stadsfiskal i stad samt länsman eller fjärdingsman på landet. Tredskas den försumlige eller finnes han icke inom orten, skall mantalsskrifningsförrättaren anmäla förhållandet hos Kungl. Maj:ts befallningshafvande, som äger att med föreläggande af vite införskaffa den felande handlingen.

Genast efter mottagandet af den i § 8 mom. 5 omförmälda längd skall mantalsskrifningsförrättaren förelägga en hvar därå upptagen person, hvilken försummat honom åliggande skyldighet att aflämna flyttningsbetyg, att inom viss lämplig tid efter föreläggandets delfående hafva fullgjort omförmälda skyldighet. Delgifningen af beslutet ombesörjes af stadsfiskal i stad samt länsman på landet. Dessa skola äfven vaka öfver att föreläggandet efterlefves. Tredskas den försumlige, har stadsfiskalen eller länsmannen att skyndsamt därom göra anmälan hos Kungl. Maj:ts befallningshafvande, som förelägger den försumlige att vid vite fullgöra sin kyrkoskrifningsskyldighet.

Krono- och stadsbetjänt, som verkställer infordrande af felande uppgift eller delgifvande af föreläggande, som ofvan sägs, äger att därför af den försumlige undfå godtgörelse med en krona för hvarje förrättning.

Den, som genom uteblifven eller oriktig uppgift föranleder, att någon skattskyldig undgår att utgöra mantalspenningar, skall för gäldande däraf vara ansvarig.

§ 16.

Mom. 1. Vid tillämpning af denna förordning inom Västerbottens och Norrbottens läns lappmarker gäller till efterrättelse:

1:o) att mantalsskrifningarna verkställas af länsmännen;

2:o) att Kungl. Maj:ts befallningshafvandes kungörelse om förrättningen skall minst tre gånger före densamma i kyrkan uppläsas, där behofvet sådant kräfver, äfven å lappska eller finska språket eller å båda dessa språk;

3:o) att till mantalsskrifningen skall uppgifvas och i mantalslängden antecknas jämväl hvarje persons nationalitet och språk;

4:o) att den del af lappbefolkningen, som kringflyttar utan stadiga boningsplatser, skall mantalsskrifvas stam- eller byvis;

5:o) att lapplänsmän eller rotemästare, där sådana finnas, böra mantalsskrifningen öfvervara vid vite af tre kronor;

6:o) att efter mantalsskrifningens slut och senast före januari månads utgång mantalslängden skall i två exemplar med de till längden hörande bilagor af förrättningsmannen aflämnas till den tjänsteman, hvilken det åligger att upprätta taxeringslängd öfver fast egendom; skolande denne tjänsteman för det ändamål och vid det äfventyr, som i § 11 sägs, före den 1 mars aflämna ena exemplaret af mantalslängden med tillhörande bilagor till vederbörande pastor; och bör duplettexemplaret efter vederbörlig justering återställas till förrättningsmannen, när röstlängden för året blifvit upprättad.

Mom. 2. I fråga om mantalsskrifning i städerna Stockholm och Göteborg gäller hvad därom särskildt är eller varder stadgadt.

Denna förordning träder i kraft den 1 juni 1909; dock att i afseende å mantalslängd, som för året upprättats, äldre bestämmelser skola tillämpas.

Formulär.

Formulär

Uppgift till mantalsskrifning i N. N. socken

Namn å hemman eller lägenhet m. m.	Fastighetens nummer.	Fastighetens skattetal.	Personers namn, titel, yrke eller dylikt.
Alby	1	2	Undertecknad Carl Henrik Falk, bruksägare
			hustru Helena
			söner: Nils Peter Johan, student
			Sven Adolf, volontär
			döttrar: Maria Elisabeth
			Elsa Helena
			Pigan Johanna Karlsson
			Betjänten Erik Vilhelm Andersson
			f. d. Bokhållaren Jöns Ahlström
			Kusken Johan Erik Jonsson
			Rättaren Henrik Vilhelm Johansson
			hustru Anna
			son Erik Vilhelm Johansson, dräng
			dotter Signe
			Statdrängen Karl Herman Eriksson
			hustru Lisa
			son August Herman Karlsson
Alby masugn och stångjärnsverk	—	—	Inspektoren Karl Arvid Hedberg
			hustru Nora
			dotter Ellen Johanna
			Pigan Erika Pettersson
			Bokhållaren Gustaf Emanuel André
			Masmästaren Karl Schultz
			hustru Therèse
			Inhysesmannen Olof Persson
			hustru Emma
Alby mjölkvarn	—	—	Arrendator, Mjölnaren Johannes Persson
			hushållerska Maria Andersson
Bredvik torp	—	—	Torparen Anders Emil Ersson
			hustru Johanna
			Drängen Johan Samuelsson
Kumla	1	1/2	Statdrängen Oskar Amandus Berggren
			hustru Amalia
			Änkan Kajsa Andersdotter
Öjantorp	1	3/4	Fördrängen Gustaf Hilarion Aronsson
			hustru Greta
			son Anders Gustaf Aronsson
			dotter Elisabet Matilda

n:r 1 a (§ 4.)

af N. N. härad och N. N. län för år 1910.

Födelse-			Hemvist inom distriktet eller i annat distrikt vid närmast föregående mantalsskrifning.	Anteckningar i öfrigt, såsom om nationalitet eller dylikt.	Upplysningar af pastor		
						ang. vissa värnpliktiga.	
år.	månad.	dag.			ang. dem, hvilka ej aflämnat flyttningsbetyg, m. fl. upplysningar.	Inskrifningsskyldiga.	Värnpliktsförhållandet ej utrönt.
1859	Maj	3	samma som nu				
1864	Aug.	10	d:o				
1888	Sept.	1	d:o	.....	inskrifningsskyldig, erhållit uppskof.	1	
1891	Maj	7	d:o				
1887	Juli	24	d:o				
1893	Okt.	16	d:o				
1890	Mars	25	Akalla i Spånga socken				
1889	April	19	samma som nu			1	
1847	Maj	5	d:o				
1880	Dec.	6	Hamra i Tierps socken				
1859	Juni	1	Eriksberg i denna socken				
1863	Nov.	10	d:o				
1884	Febr.	2	d:o				
1894	Sept.	19	d:o				
1855	Juni	15	samma som nu	.....	född 1854 ej 1855.		
1854	Mars	3	d:o				
1877	Okt.	5	Väsby i Frötuna socken				1
1860	Febr.	4	samma som nu				
1869	Juni	9	d:o				
1890	Juli	15	d:o				
1885	Aug.	21	d:o				
1889	Dec.	2	Adolf Fredr. församl. Stockholm	.....	inskrifven under n:r 00/1909.	—	—
1861	Mars	3	samma som nu	Preussisk undersåte	heter Karl Emil.		
1868	Maj	8	d:o				
1849	Okt.	11	d:o	} fattiga			
1848	Aug.	3	d:o				
1855	April	9	d:o	.....	heter Johannes Edvard.		
1851	Juni	5	d:o				
1860	Juni	20	d:o				
1861	Nov.	7	d:o				
1893	Okt.	31	d:o				
1889	Dec.	7	d:o	.....	varit stamanställd; inskrifven under n:o 00/1909.	—	—
1889	Febr.	15	d:o				
1840	Juli	3	d:o	åtnjuter fattigunderstöd			
1865	Nov.	10	Lomma i Ålems socken		} Ej aflämnat flyttningsbetyg.		
1866	April	21	d:o			1	
1889	Juni	12	d:o	ofärdig			
1895	Maj	3	d:o				

Inom socknen äger jag följande fastigheter:

Alby	1	2	
Alby masugn och stångjärnsverk			
Alby mjölkvarn			
Finntorp	1	1	Utarrenderadt mot årligt arrende af 2,000 kronor. Där boende: Arrendatorn, kaptenen N. N.
Kumla	1	1/2	
Ödemåla, bränneri	2	1	
Ödemåla, bränneri			Där anställde: Brännmästaren N. N. Arbetaren N. N.
Öjantorp	1	3/4	Där boende såsom hyresgäst mot en årlig hyra af 200 kr.: Löjtnanten N. N.

Mig tillhörande fartyg:

Skeppet N. N om 00 tons, byggdt af ek. Befälhafvare: N. N.

Ångslupen N. N. om 00 tons, byggd af järn och försedd med ångmaskin om 00 hästkrafter.
Befälhafvare: N. N.

Fartyg, för hvilket jag är hufvudredare:

Briggen N. N. om 00 tons, byggd af ek och furu. Befälhafvare: N. N.

Utom socknen äger jag följande fastigheter:

I N. N. socken:

Gunnarstorp	1	2
Hammarby	1	1/4

I N. N. stad:

Gården N:r 00 kvarteret N. N.
I nämnda gård idkar jag järnkramhandel.

Hos mig vistas:

Vid Alby			Löjtnanten N. N.
» Ödemåla bränneri			Brännvinskontrollören, sergeanten N. N.

Anmärkning: 1:o. I kolumnen: »inskrifningsskyldiga» införas icke blott de, som under året inträda i värn-
annan orsak äro inskrifningsskyldiga.
2:o. I uppgift till mantalsskrifning i Västerbottens och Norrbottens läns lappmarker införas

				Lämnar särskild uppgift.			
				Lämnar särskild uppgift.			
				d:o d:o.			
				Lämnar särskild uppgift.			
				Mantalsskrifven i N. N. stad.			
				Mantalsskrifven i N. N. socken af N. N. län.			
				Mantalsskrifven i N. N. stad.			
				Mantalsskrifven i N. N. socken.			
				Mantalsskrifven i N. N. socken af N. N. län.			

Alby den ....

Henr. Falk.

pliktsåldern, utan äfven de, som tidigare erhållit uppskof med inskrifning eller antecknats såsom frånvarande eller af kolumner för nationalitet och språk.

Uppgiften granskad; förestående upplysningar öfverensstämmande med församlingsboken; intygar

N. N.
pastor.

Formulär

Uppgift till mantalsskrifning

Personers namn, titel yrke eller dylikt.	Födelse-		
	år.	månad.	dag.
N. N. församling.			
Roten N. N.			
Kvarteret N. N. gården N:r 00 vid N. N. gata.			
Undertecknad, fabrikör och verkställande direktör i N. N. bank Carl August Lagergren	1862	Juni	1
hustru: Hedvig Maria	1863	Mars	9
söner: Carl Gustaf Viktor, löjtnant	1884	December	1
Emil August, student	1889	Augusti	6
döttrar: Elin Maria	1887	September	19
Hedvig Elisabet	1894	Oktober	11
Drängen Karl Johan Pihlgren	1887	Mars	22
Pigan: Anna Charlotta Norström	1885	December	3
» Elin Matilda Jönsson	1889	Juni	8
Bokhållaren Erik Artur Fogelström	1886	Januari	10
Fabriksmästaren Axel Vilhelm Häggmark	1880	Februari	5
hustru: Matilda	1881	Juli	9
son Karl Edvard	1905	November	2
dotter Ester Matilda	1907	Mars	7
Väfvaren Olav Thorbjörn Eriksen	1879	Maj	30
hustru: Eivor	1881	Augusti	21
d:o Johan Axel Gillberg	1880	December	8
hustru: Agnes Dorotea	1880	Oktober	25
Spinnaren Wilhelm Fredrik Bartels	1879	Januari	14
hustru: Ebba Amalia	1881	Maj	16
söner: Fredrik August	1903	Juni	27
Oskar Fredrik	1905	September	10
dotter Hilma Amalia	1908	December	2
Inom staden äger jag följande fastigheter:			
I kvarteret N. N.: gården N:r 00 vid N. N. gata. Se ofvan.			
I » N. N.: gården N:r 00 vid N. N. gata.			
Därstädes bo följande hyresgäster:			
a) för hvilka särskilda mantalsuppgifter bifogas:			
Handlanden N. N.	.....	.....	.....
» N. N.	.....	.....	.....
Häradshöfdingen N. N.	.....	.....	.....
b) hos annan mantalsskrifven:			
Handelsbokhållaren N. N.	.....	.....	.....

n:r 1 b (§ 4).

i N. N. stad för år 1910.

Bostad inom staden eller å annan ort vid närmast föregående mantalsskrifning.	Anteckningar i öfrigt, såsom om nationalitet eller dylikt.	Upplysningar af pastor: ang. dem, hvilka ej aflämnat flyttningsbetyg, m. fl. upplysningar.	ang. vissa värnpliktiga: Inskrifningsskyldiga.	ang. vissa värnpliktiga: Värnpliktsförhållandet ej utrönt.
samma som nu	.....			
d:o	.....			
d:o	.....			
d:o	.....	.....	1	
d:o	.....			
d:o	.....			
Hos N. N. i Trosa stad	.....	.....		1
samma som nu	.....			
Hos N. N. kvarteret N. N. gården N:r 00 vid N. N. gata	.....			
samma som nu	.....			
d:o	.....			
d:o	.....			
d:o	.....			
d:o	.....			
Hos N. N. i Kristiania	Norsk undersåte.	prästbetyg ej aflämnadt.		
d:o	.....			
samma som nu	.....			
d:o	.....			
Hos N. N. kvarteret N. N. gården N:r 00 vid N. N. gata	Preussisk undersåte.			
d:o	.....			
d:o	.....			
d:o	.....			
d:o	.....			
.....	Betalar i årlig hyra 1,000 kronor.			
.....	» » » 600 »			
.....	» » » 750 »			
.....	Mantalsskrifven hos N. N., kvarteret N. N., gården N:r 00 vid N. N. gata.			

I kvarteret N. N.: gården N:r 00 vid N. N. gata.			
Därstädes bo följande hyresgäster, för hvilka särskilda mantalsuppgifter bifogas:			
Handlanden N. N.			
Notarien N. N.			
I sistnämnda gård idkar jag klädeshandel, i hvilken äro anställda:			
Bokhållaren N. N.			
» N. N.			
Mig tillhörande fartyg:			
Briggen N. N. om 00 tons, byggd af furu.			
Befälhafvare: N. N.			
Fartyg, för hvilka jag är hufvudredare:			
Skeppet N. N. om 00 tons, byggdt af ek.			
Befälhafvare: N. N.			
Ångfartyget N. N. om 00 tons och försedt med ångmaskin om 00 hästkrafter.			
Befälhafvare: N. N.			
Utom staden äger jag:			
I N. N. socken af N. N. län:			
½ mantal N:r 1 N. N.			
N. N. ångsåg.			
I N. N. socken af samma län:			
1½ mantal N:r 1 och 2 N. N.			
N. N. bomullsspinneri.			
Hos mig vistas:			
Kamreraren N. N.			

Anmärkning: I kolumnen: »inskrifningsskyldiga» införas icke blott de, som under året inträdt i värnpliktsorsak äro inskrifningsskyldiga.

N. N. N. N.
Kommunalordf.

.....	Betalar i årlig hyra 800 kronor.				
.....	» » » 300 »				
.....	Bor i kvarteret N. N., gården N:r 00 vid N. N. gata. Lämnar särskild uppgift.				
.....	d:o d:o d:o.				
.....	Mantalsskrifven i N. N. socken af N. N. län				
.....	Mantalsskrifven i N. N. stad.				
.....	Mantalsskrifven i denna stad i kvarteret N. N., gården N:r 00 vid N. N. gata.				
.....	Mantalsskrifven i N. N. stad.				

N. N. den .....

August Lagergren.

åldern, utan äfven de, som tidigare erhållit uppskof med inskrifning eller antecknats såsom frånvarande eller af annan

Uppgiften granskad; förestående upplysningar öfverensstämmande med församlingsboken; intygar

N. N.
pastor.

Formulär n:r 2. §§ 6, 8.

Mantalslängd

för N. N. socken af N. N. härad (stad) och N. N. län

för år 1910.

Formulär

Mantalslängd för N. N. socken af N. N.

Hemmans eller lägenhets namn.	jordeboks-nummer.	Hemmanets skattetal.	Hemmanets brukningsdelar.	Nyinflyttad.	Personers namn, titel, yrke eller dylikt.	Uppgiftsnummer.
Alby	1	2	2	—	Äger: Bruksägaren Carl Henrik Falk 59, hustru Helena 64	1
					barn: Sven 91, Maria 87, Elsa 93; pigan Johanna Karlsson 90.	
					sonen, studenten Nils Peter Johan Falk 88 1/9	»
					Betjänten Erik Vilhelm Andersson 89 19/4	»
					f. d. Bokhållaren Jöns Ahlström 47, *befr.*	67
				ny	Kusken Johan Erik Jonsson 80	1
					Rättaren Henrik Vilh. Johansson 59, hustru Anna 63	»
					barn: Signe 94	
					sonen, Drängen Erik Vilhelm Johansson 84	1
					Statdrängen Karl Herman Eriksson 54, hustru Lisa 54	»
				ny	sonen, sjömannen August Herman Karlsson 77 5/10	»
Alby masugn . .	—	—	—	—	Inspektoren Karl Arvid Hedberg 60, hustru Nora 69	»
					barn: Ellen 90; pigan Erika Pettersson 85.	
				ny	Bokhållaren Gustaf Emanuel André 89	»
					Masmästaren Karl Emil Schultz 61, hustru Therèse 68	»
					Inhysesmannen Olof Persson 49, *befr.*, hustru Emma 48, *befr.*	67
Alby mjölkvarn .	—	—	—	—	Arrendatorn, Mjölnaren Joh:s Edvard Persson 55, hushållerskan Maria Andersson 51.	1
Bredvik, torp . .	—	—	—	—	Torparen Anders Emil Ersson 60, hustru Johanna 61	»
					drängen Johan Samuelsson 93.	
Kumla	1	1	1/2	—	äger: Bruksägaren Falk å Alby	»
					Statdrängen Oskar Amandus Berggren 89, hustru Amalia 89	»
					Änkan Kajsa Andersdotter 40, *ftg*	68
			1/2	—	äger: Anders Olofsson å Ålsta i denna socken	51
Öjantorp	1	3/4	3/4	—	äger: Bruksägaren Falk å Alby	1
				ny	Fördrängen Gustaf Hilarion Aronsson 65, (*obest.*), hustru Greta 66 . .	»
					barn: Elisabet 95	»
				ny	sonen Anders Gustaf Aronsson 89 12/6, (*obest.*)	
Ösby	1	1/2	1/4	—	äger: Anders Olofsson å Ålsta	51
			1/4	—	äger: Lars Olofsson 79, hustru Karin 80, barn: Per 02, Olof 03, Greta 05, Anders 07, Vilhelm 08.	49
»	2	1/2	1/4	—	äger: Lars Olofsson här ofvan	»
			1/8	—	äger: Anders Larsson i Sörböle	65
			1/8	—	äger: Per August Nilsson 55, hustru Emilia 56	101
					sonen, Drängen Jonas August Persson 87 2/1	»
					Utan stadigt hemvist:	
					Antecknade enligt § 8 mom. 1 i mantalsskrifningsförordningen:	
					Förre statdrängen Per Andersson 54, *befr.*	67
					Änkan Lisa Persdotter 48, *befr.*	»
	—	37	—	—	S:a Summa	—

N. N. den .....

N. N.
Mantalsskrifningsförrättare.

Anmärkningar: 1:o. Vid upprättandet af mantalslängd för stad iakttages, att i stället för ofvanstående kolumner jordarnas nummer och namn efter tomte- och jordeboken.
2:o. För värnpliktig skola födelsedag samt fullständiga för- och tillnamn utsättas.
3:o. För socknarna i Västerbottens och Norrbottens läns lappmarker tillämpas formuläret n:r 7.

Beteckningar: ny = ny för året i mantalslängden. — *ftg.* = åtnjuter fattigunderstöd. — *befr.* = af kommunalstyrelse

n:r 2 (§§ 6, 8.)

härad (stad) och N. N. län för år 1910.

Antal personer, som böra erlägga mantalspenningar.			Antal personer, som äro fria från erläggande af mantalspenningar.					Hemvist inom distriktet eller i annat distrikt vid närmast föregående mantalsskrifning.	Anteckningar i öfrigt, såsom om nationalitet eller dylikt.	Värnpliktiga.	
			Gemenskapen af armén:s o. flottans värfvade regementen och kårer.	Af särskilda orsaker befriade.		Underåriga.				Inskrifningsskyldiga.	Värnpliktsförhållandet ej med säkerhet utrönt.
Mankön.	Kvinnkön.	Summa.		Mankön.	Kvinnkön.	Mankön.	Kvinnkön.				
2	3	5	—	—	—	—	1				
1	—	1	—	—	—	—	—	——	Förut ej inskr.	1	
1	—	1	—	—	—	—	—	——	—	1	
—	—	—	—	1	—	—	—				
1	—	1	—	—	—	—	—	Hamra i Tierps socken			
1	1	2	—	—	—	—	1	Eriksberg i denna socken			
—	—	—	—	—	—	—	—	d:o			
1	—	1	—	—	—	—	—	d:o			
1	1	2	—	—	—	—	—				
1	—	1	—	—	—	—	—	Väsby i Frötuna socken	—	—	1
1	3	4	—	—	—	—	—				
1	—	1	—	—	—	—	—	Ad. Fredr. Stockholm			
1	1	2	—	—	—	—	—	——	Preuss. undersåte.		
—	—	—	—	1	1	—	—				
1	1	2	—	—	—	—	—				
1	1	2	—	—	—	1	—				
—	—	—	—	—	—	—	—				
1	1	2	—	—	—	—	—				
—	—	—	—	—	1	—	—				
—	—	—	—	—	—	—	—				
—	—	—	—	—	—	—	—				
1	1	2	—	—	—	—	1	Lomma i Ålems socken			
—	—	—	—	—	—	—	—	d:o			
1	—	1	—	—	—	—	—	d:o	—	1	
—	—	—	—	—	—	—	—				
1	1	2	—	—	—	4	1				
—	—	—	—	—	—	—	—				
—	—	—	—	—	—	—	—				
1	1	2	—	—	—	—	—				
1	—	1	—	—	—	—	—	——	—	—	1
—	—	—	—	1	—	—	—				
—	—	—	—	—	1	—	—				
200	357	557	15	93	94	197	194		S:a	12	2

..... 1909.

N. N.
Pastor.

N. N.
Kommunalombud.

N. N.

för hemman samt dess nummer, skattetal och brukningsdelar införas kvarterens namn samt gårdarnas och stads-

befriad från mantalspenningars utgörande. — *obest.* = mantalsuppgiften obestyrkt.

Formulär n:r 3 a (§ 7 mom. 3).

Förteckning å de personer i N. N. socken (stad), hvilka kommunalstämman (stadsfullmäktige) ansett böra på grund af fattigdom eller sjuklighet befrias från mantalspenningars utgörande för år 1910.

Bostadens		De befriade personernas				Anteckningar.
namn.	nummer.	namn.	födelseår.	antal mankön.	antal kvinnkön.	
Alby	1	Bokhållaren Jöns Ahlström . . .	1847	1	—	Sjuklig.
Alby masugn	—	Inhysesmannen Olof Persson . . .	1849	1	—	Fattiga.
	—	Densammes hustru	1848	—	1	
Utan stadigt hemvist .	—	Förre statdrängen Per Andersson .	1854	1	—	Fattig.
	—	Änkan Lisa Persdotter	1848	—	1	D:o.
		Summa	—	3	2	

N. N. den .....

N. N.
Ordförande i kommunalstämman (stadsfullmäktige).

N. N.
Ordförande i fattigvårdsstyrelsen.

Anmärkning: Detta formulär hänför sig till formuläret N:r 2.

Formulär n:r 3 b (§ 7 mom. 3).

Förteckning å de personer i N. N. socken, hvilka kommunalstämman ansett böra på grund af fattigdom eller sjuklighet befrias från mantalspenningars utgörande för år 1910.

Bostadens		De befriade personernas				Anteckningar.
namn.	nummer.	namn.	födelseår.	antal mankön.	antal kvinnkön.	
Brantvik	1	Torparen Nils Anderssons dotter Anna	1873	—	1	Sjuklig.
Viken	1	Förre åboen Sjul Andersson	1832	1	—	Sjukliga.
	»	Densammes hustru	1834	—	1	
		Arbetaren Nils Johan Larsson	1839	1	—	Fattiga.
		Densammes hustru	1831	—	1	
Utan stadig hemvist . .		Lösa pigan Anna Persdotter	1863	—	1	Fattig.
		Arbetaren Olof Eriksson	1858	1	—	D:o.
		» Anders Husso	1861	1	—	D:o.
		Summa	—	4	4	

N. N. den .....

N. N.
Ordförande i kommunalstämman.

N. N.
Ordförande i fattigvårdsstyrelsen.

Anmärkning: Detta formulär hänför sig till formuläret N:r 7.

Formulär n:r 4 a (§ 10).

Tilläggsförteckning,

upptagande de förändringar, som genom dödsfall, födelse, in- och utflyttning efter mantalsskrifningen den ..... intill samma års slut inträffat i N. N. socken (stad).

Bostadens namn.	Bostadens nummer.	Personers namn m. m.	Födelseår.	Hemvist inom distriktet eller i annat distrikt vid mantalsskrifningen för året före nu ifrågavarande mantalsskrifning.	Anteckningar i öfrigt, såsom om nationalitet m. m.	Värnpliktiga. Inskrifningsskyldiga.	Värnpliktiga. Värnpliktsförhållandet ej utrönt.
		Tillkomna:					
		Födde:					
Aludden, Nytorp . .	1	Torparen Per Nilssons son Olof	1909				
Broby	4	Brukaren Per Larssons dotter Elin . . .	1909				
		Inflyttade:					
Broby	4	Fältjägaren Karl Georg Flink	1884	Backen, Solna s:n.	—	—	1
		Afgångna:					
		Döde:					
Broby, Karlslund . .	4	Frans Gustafssons hustru	1854				
		Utflyttade:					
Aludden	1	Nils Larssons dotter Anna	1886	—	Inflyttad i N. N. s:n enl. anm. den 29/12 1909.		

N. N. den .....

N. N.
Pastor.

Anmärkning: Detta formulär hänför sig till formuläret N:r 2.

Formulär n:r 4 b (§ 10).

Tilläggsförteckning,

upptagande de förändringar, som genom dödsfall, födelse, in- och utflyttning efter mantalsskrifningen den ..... intill samma års slut inträffat i N. N. socken.

Bostadens namn.	Bostadens nummer.	Personers namn m. m.	Födelseår.	Nationalitet.	Språk.	Hemvist inom distriktet eller i annat distrikt vid mantalsskrifningen för året före nu ifrågavarande mantalsskrifning.	Anteckningar i öfrigt,	Värnpliktiga. Inskrifningsskyldiga.	Värnpliktsförhållandet ej utrönt.
		Tillkomna:							
		Födde:							
Risträsk	1	Erik Jaatinens dotter Hulda	1909	Finsk	Finska				
Simpträsk	1	Frans Sjulssons son Nils .	1909	Lappsk	Lappska				
		Inflyttade:							
Platsen	1	Kyrkoherdens Johan Björkmans piga Lova	1883	Svensk	Svenska				
		Afgångna:							
		Döde:							
Brantvik	1	Torparen Nils Anderssons hustru	1845	Svensk	Svenska				
		Utflyttade:							
Utan stadig hemvist	1	Arbetaren Olof Eriksson .	1858	Svensk	Finska		Inflyttad i N.N.s:n enl. anm. den 29/12 1909.		

N. N. den ....

N. N.
Pastor.

Anmärkning: Detta formulär hänför sig till formuläret N:r 7.

Formulär

Förteckning å de vid granskning af N. N. sockens mantalslängd

I mantalslängden upptagna personers			
bostads		namn, titel, yrke m. m.	födelseår.
namn.	n:r.		
Alby	1	Kusken Johan Erik Jonsson	1880
		Statdrängen Karl Herman Erikssons son	
		sjömannen Aug. Herman Karlsson	1877
Öjantorp	1	Fördrängen Gustaf Hilarion Aronsson, (obest.)	1865
		hustru Greta	1866
		barn Elisabet	1895
		sonen Anders Gustaf Aronsson, (obest.)	1889
Ösby	2	Drängen Jonas Aug. Persson	1887

n:r 5 (§ 11).

för år 1910 förekomna anmärkningar och rättelser.

P — a — s — t — o — r — s	
anteckningar om dem, som efter mantalsskrifningen aflämnat flyttningsbetyg.	anmärkningar och rättelser i öfrigt.
——	heter Johan Emil.
——	inflyttad från Wäsby i Frösunda socken (ej Frötuna)
} bestyrkes, enär nu aflämnat flyttningsbetyg.	
född 1888, enligt nu aflämnadt flyttningsbetyg.	inskrifven under n:r 00.
——	inskrifven under n:r 00.

N. N. den .....

N. N.
Pastor.

Formulär n:r 6 § 11.

Sammandrag

öfver

Mantalslängderna

i

N. N. fögderi af N. N. län

för år 1910.

Härad eller tingslag.	Socken.	Hemmannens skattetal.	Antal personer, som böra erlägga mantalspenningar.			Antal personer, som äro fria från erläggande af mantalspenningar.							
						Gemenskapen af arméns och flottans värfvade regementen och kårer.	Af särskilda orsaker befriade.		Under-åriga.		Summa.		
			Mankön.	Kvinnkön.	Summa.		Mankön.	Kvinnkön.	Mankön.	Kvinnkön.	Mankön.	Kvinnkön.	Skattefria.
N. N.	N. N.	37	200	357	557	15	93	94	197	194	305	288	593
	N. N.												
	N. N.												
N. N.	N. N.												
	Summa												

Anmärkning: I Norrbottens län samt i Västerbottens läns lappmarksfögderi tillämpas formuläret N:r 8.
» Detta formulär gäller i tillämpliga delar äfven för mantalslängd i stad.

Summa.			Anteckningar.	Värnpliktiga.	
Mankön.	Kvinnkön.	Hela folkmängden.		Inskrifningsskyldiga.	Värnpliktsförhållandet ej med säkerhet utrönt.
505	645	1,150		12	2
			Summa		

N. N. den .....

N. N.

Formulär n:r 7. §§ 6, 8.

Mantalslängd

för N. N. socken af N. N. lappmark i N. N. län

för år 1910.

Formulär

Mantalslängd för N. N. socken af N. N.

Hemmans eller lägenhets namn.	jordeboksnummer.	Hemmanets skattetal.	Hemmanets brukningsdelar.	Nybyggen under frihetsår.	Lappskatteland.	Nyinflyttad.	Personers namn, titel, yrke eller dylikt.	Uppgiftens nummer.	Antal personer, som böra erlägga mantalspenningar. Mankön.	Kvinkön.	Summa.
Auvakko	1	$\frac{7}{64}$	$\frac{1}{32}$	—	—	—	äger: Hemmansägaren Olof Mickelsson 42, hustru Lena 55; barn Anna 88, Erik 90, Albert 93, Brita 98.	3	2	2	4
							sonen Nils Olof Olofsson 81	»	1	—	1
						ny	Arbetaren Lars Petter Björkman 84 (*obest.*), hustru Lovisa 86	4	1	1	2
			$\frac{5}{128}$	—	—	—	äger: Nils Eriksson i Brattfors	5	—	—	—
			$\frac{5}{128}$	—	—	—	äger: Olof Andersson i Risträsk N:o 2	53	—	—	—
Brantvik, torp	—	—	—	—	—	—	Torparen Nils Andersson 44, hustru Maja 45	6	1	1	2
							barn Anna 73, *befr.*	»	—	—	—
						ny	sonen Karl Alfred Nilsson 71 (*obest.*)	»	1	—	1
Bönträsk	1	—	—	—	—	—	Renvårdaren Pava Jovasson Suorra 76, *ftg.*, hustru Agneta 75, *ftg.*, barn Ingrid 98, Johan 00, Lars 02.	59	—	—	—
Dockasvaara	1	$\frac{17}{32}$	$\frac{17}{32}$	—	—	—	äger: Nordiska Trävaruaktiebolaget	7	—	—	—
							Åbo Isak Vilhelm Britasson Söderström 66, hustru Elsa 67, barn Anna 93, Ida 95, Isak 98, Hilma 00, Amanda 03, Alma 06.	»	1	1	2
Flakaberg	2	$\frac{11}{64}$	$\frac{11}{64}$	—	—	—	äger: Hemmansägaren Per Anton Tomasson 73, hustru Anna 80	10	1	1	2
Furunäs	1	$\frac{1}{8}$	$\frac{1}{8}$	—	—	—	äger: Hemmansägaren Per Olof Eriksson 60, hustru Malin 80	15	1	1	2
							Drängen Håkon Björnsson 78	»	1	—	1
							Arbetaren Mikael Pudjo 60, hustru Edla 62	»	1	1	2
Gellivaara kyrkoby	1	$\frac{9}{64}$	$\frac{21}{256}$	—	—	—	äger: Handlanden Magnus Vilhelm Köhler 50, hustru Ulrika 64, barn Ida 87, Karl 91, Linda 95, Johan 99, Bruno 07.	19	2	2	4
							sonen, Bokhållaren Axel Emil Köhler 89¾	»	1	—	1
			$\frac{4}{256}$	—	—	—	äger; Nordiska Trävaruaktiebolaget	7	—	—	—
			$\frac{9}{256}$	—	—	—	äger: Olof Eriksson i Furunäs	15	—	—	—
»	15	$\frac{5}{64}$	$\frac{5}{64}$	—	—	—	äger: Hemmansägaren Johan Magnus Hedin 60, hustru Sofia 61. fb. Gustaf 96.	34	1	1	2
Riträsk	1	$\frac{1}{4}$	$\frac{1}{4}$	—	—	—	äger: Erik Jaatinen 65, hustru Lovisa 70, barn August 95	50	1	1	2
						ny	Drängen Karl Alfred Nilsson 88	»	1	—	1
Viken. läg.	1	—	—	—	—	—	äger: Erik Jaatinen här ofvan	»	—	—	—
							förre Åboen Sjul Andersson 32, *befr.*, hustru Anna 34, *befr.*	—	—	—	—
							Arbetaren Nils Johan Larsson 39, *befr.*, hustru Lina 31, *befr.*	—	—	—	—
Uttisjaur	—	—	—	—	$\frac{1}{2}$	—	äger: Anders Fredrik Klemmet 74; moder Anna 54	60	—	—	—
							Utan stadigt hemvist:				
							Särskildt antecknade enligt § 8 mom. 1 i mantalsskrifningsförordningen:				
							Lösa pigan Anna Persdotter 63	—	—	—	—
							Arbetaren Olof Eriksson 58	—	—	—	—
							Arbetaren Anders Husso 61	—	—	—	—
	—	$19\frac{1}{8}$	—	47	26	—		Summa	—	230	222	452

N. N. den .....

N. N.
Mantalsskrifningsförrättare.

Beteckningar: ny = ny för året i mantalslängden. — *ftg.* = åtnjuter fattigunderstöd. — *befr.* = af kommunalstyrelsen

n:r 7 (§§ 6, 8).

lappmark i N. N. län för år 1910.

Antal personer, som äro fria från erläggande af mantalspenningar.				Nationalitet.						Språk.						Summa.			Hemvist inom distriktet eller i annat distrikt vid näst föregående mantalsskrifning.	Anteckningar i öfrigt.	Värnpliktiga.	
Af särskilda orsaker befriade.		Underårige.		Svensk.		Finsk.		Lapsk.		Svenska.		Finska.		Lapska.							Inskrifningsskyldiga.	Värnpliktsförhållandet ej med säkerhet utrönt.
Mankön.	Kvinnkön.	Mankön.	Kvinnkön.	Mankön.	Kvinnkön.	Mankön.	Kvinnkön.	Mankön.	Kvinnkön.	Mankön.	Kvinnkön.	Mankön.	Kvinnkön.	Mankön.	Kvinnkön.	Mankön.	Kvinnkön.	Hela folkmängden.				
—	—	1	1	—	—	3	3	—	—	—	—	3	3	—	—	3	3	6				
—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	1	Brobacken i Öfver Kalix s:n.			
—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	1	1	—	—	—	—	1	1	2				
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	1	1	2				
—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	1	Grundfors i Råneå socken.	»		
—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	1				
1	1	2	1	—	—	—	—	3	2	—	—	—	—	3	2	3	2	5				
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
—	—	1	5	—	—	2	6	—	—	—	—	2	6	—	—	2	6	8				
—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	1	1	2				
—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	1	1	2				
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	Riträsk i denna socken.	Norsk undersåte.		
—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	1	1	1	1	2				
—	—	2	1	4	3	—	—	—	—	4	3	—	—	—	—	4	3	7				
—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	1	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
—	—	1	—	2	1	—	—	—	—	2	1	—	—	—	—	2	1	3				
—	—	1	—	—	—	2	1	—	—	—	—	2	1	—	—	2	1	3	Randijaur i Jockmocks socken.	—	—	1
—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	1				
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
1	1	—	—	1	1	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	1	1	2				
1	1	—	—	1	1	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	1	1	2				
1	1	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	1	1	1	1	2	—	Nomadlappar.		
—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	1				
1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	1				
1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	1				
59	67	170	173	350	344	34	45	75	73	302	294	89	99	68	69	459	462	921		S:a	7	1

N. N.
Pastor.

N. N. N. N.
Kommunalombud.

befriad från mantalspenningars erläggande. — *obest.* = mantalsuppgiften obestyrkt.

Formulär n:r 8.

Sammandrag

öfver

Mantalslängderna

i

N. N. fögderi (lappmarksfögderi) af N. N. län

för år 1910.

Härad eller tingslag.	Socken.	Hemmannens skattetal.	Nybyggen under frihetsår.	Lappskatteland.	Antal personer, som böra erlägga mantalspenningar.			Antal personer, som äro fria från erläggande af mantalspenningar.						
								Af särskilda orsaker befriade.		Under-åriga.		Summa.		
					Mankön.	Kvinnkön.	Summa.	Mankön.	Kvinnkön.	Mankön.	Kvinnkön.	Mankön.	Kvinnkön.	Skattefria.
N. N.	N. N.	$87\frac{1}{8}$	—	—	530	614	1,144	105	100	460	474	565	574	1,139
	N. N.													
	N. N.													
N. N.	N. N.	$48\frac{3}{8}$	47	26	230	222	452	59	67	170	173	229	240	469
	Summa													

Anmärkning: **Detta formulär skall tillämpas i Norrbottens län samt i Västerbottens lappmarksfögderi.**

Nationalitet.						Språk.						Summa.			Anteckningar.	Värnpliktiga.	
Svensk.		Finsk.		Lappsk.		Svenska.		Finska.		Lappska.						Inskrifningsskyldiga.	Värnpliktsförhållandet ej med säkerhet utrönt.
Mankön.	Kvinnkön.	Mankön.	Kvinnkön.	Mankön.	Kvinnkön.	Mankön.	Kvinnkön.	Mankön.	Kvinnkön.	Mankön.	Kvinnkön.	Mankön.	Kvinnkön.	Hela folkmängden.			
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1,095	1,188	2,283		18	—
350	344	34	45	75	73	302	294	89	99	68	69	459	462	921		7	—
															S:a		

N. N. den .....

N. N.

Utdrag af protokollet öfver finansärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 5 mars 1909.

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern LINDMAN,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena TROLLE,
Statsråden: ALBERT PETERSSON,
ALFRED PETERSSON,
HEDERSTIERNA,
HAMMARSKJÖLD,
ROOS,
SWARTZ,
grefve HAMILTON,
grefve EHRENSVÄRD,
MALM.

Efter gemensam beredning med chefen för justitiedepartementet anförde chefen för finansdepartementet, statsrådet Swartz följande:

»På anmälan af chefen för justitiedepartementet, inom hvilket nu beredes förslag till de särskilda bestämmelser i afseende å upprättande af röstlängd för val till Riksdagens andra kammare, hvarom 26 § af den utaf Riksdagen antagna lagen om val till Riksdagen förmäler, har till finansdepartementet öfverlämnats att upprätta förslag till de ändringar i förordningen om mantalsskrifning, som till främjande af det med förstnämnda bestämmelser afsedda ändamål ansetts böra förutsättas.

I afseende härå har af chefen för justitiedepartementet erinrats, att första villkoret för att röstlängden skall kunna uppfylla sitt ändamål är, att de personer, röstlängden upptager, äro kyrkoskrifna å samma ställe

som det, där de äro mantalsskrifna. Motsatsen är nu alltför ofta rådande i sådana fall, där giltig anledning därtill ej finnes. Likaså det förhållandet, att en person är mantalsskrifven utan att vara kyrkoskrifven. En förändring, som, såvidt möjligt, bringar ordning och reda i medborgarnas registrering, är därför i och för sig synnerligen önsklig. Nödvändigheten häraf blir dock särskildt framträdande, när man betänker, att upplysning om vissa förhållanden, hvilka föranleda till uteslutning från deltagande i de politiska valen, icke kan meddelas af annan än prästerlig myndighet. Är någon vanfrejdad, eller är han utländsk undersåte eller har han ej fullgjort honom åliggande värnpliktsöfningar, skall anteckning härom göras i röstlängden. Men om denna samma person är mantalsskrifven å annan ort än där han är kyrkoskrifven, eller än mera, om han är mantalsskrifven utan att någonstädes vara kyrkoskrifven, är det föga eller ingen utsikt för, att angifna diskvalificerande fakta blifva veterliga för den, som upprättar röstlängden.

I afseende å möjligheten, att röstlängden skall kunna grundas på den för året upprättade mantalslängden, har därjämte af chefen för justitiedepartementet framhållits nödvändigheten af en anordning, hvarigenom mantalslängden kan föreligga afslutad och justerad redan tidigt på året; en anordning, som i motiveringen till vallagens bestämmelser om röstlängd angifvits såsom förutsättning för omförmälda 26 § i samma lag.

Sedan ärendet sålunda blifvit till min behandling öfverlämnadt, har jag med biträde af tillkallade sakkunniga inom departementet låtit upprätta förslag till ändring af mantalsskrifningsförordningen i angifna syften.

Det önskemål, som af chefen för justitiedepartementet främst berörts, eller åstadkommandet af en sådan ordning, att en persons mantalsskrifning komme att grunda sig, icke på lösa uppgifter, utan på ett genom kyrkoskrifningen gifvet faktiskt underlag, har länge varit framhållet. Hittills har detta önskemål dock ansetts icke kunna utan alltför betydande olägenheter förverkligas.

Hvad man förut närmast velat ernå var att finna säkerhet för, att husförhörslängden eller, såsom den nu benämnes, församlingsboken vid tidpunkten för mantalsskrifningsförrättningen innehölle noggranna uppgifter om alla de förhållanden, hvilka böra däri antecknas. Detta i ändamål att mantalsskrifningen, hvilken ju är grundad hufvudsakligen på kyrkoskrifningen, skall kunna lämna ett resultat, som i möjligaste mån riktigt uttrycker de faktiska förhållandena. Med nuvarande ordning kan detta alltför ofta icke ernås.

Redan vid 1862—63 års riksdag väcktes till ändamålets vinnande motion inom prästeståndet, som för sin del uttalade sig för motionärens förslag. En år 1871 tillsatt kommitté förordade ändringar, syftande till samma mål. Likaså en kommitté, som år 1874 tillsattes för afgifvande af förslag till reglering af landsstatens löneförhållanden m. m. Och slutligen upptogs den sålunda uttalade tanken med styrka af den kommitté, som den 14 december 1889 afgaf förslag till förordning angående mantalsskrifning och hvars arbete till hufvudsaklig del ligger till grund för den nu gällande förordningen i ämnet.

Det medel, genom hvilket sistnämnda kommitté sökte vinna det åsyftade målet, var detsamma som af tidigare kommittéer föreslagits, nämligen att uppgifterna till mantalsskrifningen skulle aflämnas till pastor, som därigenom kunde komma i tillfälle att kort före mantalsskrifningen verkställa en noggrann justering af husförhörslängden. För erhållande af fullständigare upplysningar föreslogs äfven en något utsträckt skyldighet för allmänheten att lämna uppgifterna skriftligen.

Förslaget, att de för mantalsskrifningen afsedda uppgifter skulle aflämnas till pastor för att användas jämväl vid föregående justering af husförhörslängden, utgjorde, enligt uttalande af 1889 års kommitté, den viktigaste af de då förordade ändringarna. Det blef dock ej ens framlagdt för Riksdagen. Tungt vägande invändningar hade mot förslaget i denna del framställts, särskildt af prästerliga myndigheter. Det erinrades bland annat, att förslaget icke skulle medföra åsyftad verkan, utan tvärtom orsaka oreda och oordning. De afgifna skriftliga uppgifterna skulle nämligen i regeln behöfva rättas och kompletteras. Enligt hvad erfarenheten gifvit vid handen, är det på landsbygden oundgängligen nödvändigt, att anteckningarna i församlingsboken göras i vederbörande husfäders närvaro. Förslaget skulle således medföra, att pastor finge hjälpa de uppgiftspliktiga med uppgifternas rättande; han skulle i verkligheten till och med nödgas tjänstgöra såsom skrifbiträde åt dem. Och följden af allt detta blefve, att det för prästerskapets egentliga kallelse främmande bestyret med mantalsskrifningen i väsentlig mån komme att öfverflyttas från mantalsskrifningsförrättaren till pastor.

Den af 1889 års kommitté förordade anordningen, att mantalsuppgifterna skulle i större utsträckning aflämnas skriftligen, vann ej godkännande i Riksdagen. Anordningen ansågs blifva betungande för ett stort antal mantalsskrifningsskyldiga, särskildt ägare af mindre fastigheter, utan att för mantalsskrifningsförrättningen medföra motsvarande nytta. I öfverensstämmelse med Riksdagens åsikt innehåller också nuvarande mantalsskrifningsförordning ej annat än hvad i afseende härå

tidigare var gällande, eller att på landsbygden allmoge och mindre skrifkunniga personer äga att meddela sina mantalsuppgifter muntligen.

Behofvet af ett mera tillfredsställande civilståndsregister, än det mantalslängden nu erbjuder, måste af det förut sagda anses ådagalagdt. Att det ej blifvit mindre under senare tider torde för en hvar vara uppenbart. Befolkningen på en ort är numera mycket mera rörlig än förut; till och med bland den jordbrukande befolkningen äro flyttningar från en ort till en annan mycket vanliga.

Den fordran på en ändring i afseende å mantalsskrifningen, som hittills mera i den allmänna ordningens intresse uppställts, bör af nyss anförda skäl hafva ökat i giltighet. Men numera tillkommer ett nytt intresse af den betydelse, att dess tillgodoseende helt enkelt synes blifva en nödvändighet; det nämligen att mantalslängden må bereda möjlighet för upprättandet af en riktig röstlängd. Å ena sidan är det af vikt att kunna hålla kontroll däröfver, att personer, som icke uppfylla hvad lag stadgar såsom villkor för rösträtt, ej må tillåtas deltaga i de politiska valen. Och å andra sidan är det af kanske än större vikt, att personer, som uppfylla dessa villkor, icke må blifva sin rösträtt förlustiga på den grund, att de af liknöjdhet eller okunnighet underlåtit att kyrkoskrifva sig å den ort, i hvars mantalslängd de blifvit upptagna.

Att personer bruka vara kyrkoskrifna å annan ort än den, där de äro mantalsskrifna, eller att någon är mantalsskrifven utan att någonstädes vara kyrkoskrifven kan måhända i en eller annan landsdel sägas vara sällsynta undantag. Men i andra trakter är förhållandet tyvärr ytterst vanligt. Mantalsskrifningsförordningen stadgar, att en hvar skall mantalsskrifvas där han är bosatt. Detta senare faktum fastställes utan afseende därå, huruvida personen är i orten kyrkoskrifven. En person kan hafva bosatt sig i en kommun utan att hafva uttagit flyttningsbetyg från den kommun, där han förut var boende. Detta är ofta fallet i fråga om tjänstfolk och lösa arbetare. Eller en person kan hafva uttagit flyttningsbetyg men uraktlåtit att aflämna det till pastor i den församling, dit han inflyttat. I närheten af stora städer eller andra industricentra äro båda fallen särskildt talrika. Så t. ex. framgår af senast tillgängliga folkmängdssiffror, att i en Stockholm angränsande kommun skillnaden i antal mellan den mantalsskrifna och den kyrkoskrifna befolkningen utgjorde ej mindre än 1,771 personer; en skillnad, som, enligt hvad vederbörande tjänstemän bekräftat, knappast kan tillskrifvas annan orsak än uraktlåtenheten att aflämna flyttningsbetyg.

I fråga om den verkan, sådan uraktlåtenhet må öfva på de ifrågavarande personernas politiska rösträtt, har chefen för justitiedepartementet

såsom sin mening uttalat, att dessa icke kunna vid röstlängdens upprättande ens däri upptagas. En sådan åtgärd skulle nämligen strida mot både den tankegång, som ligger till grund för bestämmelserna i 26 § vallagen, och dessa bestämmelsers tydliga innehåll.

Vid röstlängdens upprättande har man att särskilja två olika moment, det ena upptagandet i längden af vissa personer, och det andra antecknandet om, hvilka af de sålunda upptagna äro röstberättigade. För att blifva i längden upptagen erfordras blott att uppfylla sådana rent fysiska eller personliga villkor för politisk valrätt, med afseende å hvilka någon förändring ej kan inträda under det år, längden kommer till stånd: nämligen att vara af manligt kön och att hafva vid årets början uppnått 24 års ålder. Af de öfriga valrättsvillkoren åter beror, huruvida en i längden upptagen person skall där antecknas såsom röstberättigad eller ej, och bestämmandet häraf anknyter sig till en tidpunkt, då röstlängden redan måste vara upplagd. Men om upptagandet i röstlängd sålunda i motsats till antecknandet om rösträtt sker oberoende af de flesta i § 16 riksdagsordningen uppställda valrättsvillkoren, är däremot i annat afseende förstnämnda åtgärd bunden vid strängare förutsättning. En hvar, som upptagits i röstlängden, skall nämligen, enligt vallagens uttryckliga föreskrift, där antecknas såsom röstberättigad, så framt ej styrkes att han *brister* i något af hvad lag stadgar såsom villkor för rösträtt. Då däremot någon dylik föreskrift ej är gifven beträffande upptagandet i röstlängd, måste häraf slutas, att ingen bör upptagas där med mindre vederbörligen styrkes att han *äger* de kvalifikationer, hvilka, på sätt nyss är sagdt, härför äro afgörande. Men i fråga om en person, som mantalsskrifvits i kommunen utan att vara där kyrkoskrifven, vet man icke att han uppfyller ens ett af de första villkoren för rätt till deltagande i de politiska valen, det att hafva nått stadgad åldersgräns. Det årtal, som för honom angifves i mantalslängden, är endast en lös uppgift, ej, såsom i fråga om de kyrkoskrifna, ett faktum. Och i röstlängden skola ej upptagas andra än män, om hvilka man vet, att de fyllt 24 år.

I afseende å antecknandet i röstlängden om hvilka som skola vara röstberättigade är, enligt hvad nyss nämndes, regeln denna: hvarje man, som uppnått stadgad åldersgräns, anses kvalificerad, intill dess någon anledning till hans diskvalificering kommit i dagen. Denna regel måste, för så vidt de i grundlagen fastställda villkor för utöfvande af rösträtt skola kunna iakttagas, ovillkorligen hvila på den förutsättning, att de diskvalificerande fakta, om hvilka röstlängden bör lämna upplysning, verkligen kunna komma till röstlängdsupprättarens kännedom. Riktigheten af denna tolkning framgår äfven omedelbart af åberopade 26 § vallagen. Från den där gifna

regeln är stadgadt undantag beträffande dem, hvilka icke varit i kommunen mantalsskrifna så länge, att de under sistförflutna året skolat därstädes erlägga utskylder. Huruvida dessa nyinflyttade fullgjort den skattskyldighet, som må hafva ålegat dem i den ort, där de tidigare varit mantalsskrifna, kan nämligen icke utan särskilda åtgärder utrönas. Då de därför själfva ålagts bevisskyldighet i afseende å skattskyldighetens fullgörande, har, såsom ock af motiveringen framgår, anledningen därtill varit, att regeln icke kunnat på dem tillämpas. Men, såsom tidigare framhållits, icke heller i fråga om de i mantalslängden upptagna, ej kyrkoskrifna personerna kan tillämpning af den angifna regeln äga rum. Och således skulle dessa personer, om de blefve upptagna i röstlängden, själfva hafva att förebringa bevisning åtminstone därom, att de nått stadgad ålder, vore svenska medborgare och välfrejdade samt fullgjort sina värnpliktsöfningar.

På det att emellertid icke ifrågavarande personer skola utsättas för alla de olägenheter, som följa af att ej blifva vid röstlängdens upprättande däri upptagna, är det tydligen af vikt att tillse, huruvida icke genom förbättrade anordningar i afseende å mantalsskrifningen faran för en talrikare förekomst af nyss antydda fall skall kunna undanröjas. Utan olägenhet och besvär för såväl den enskilde som de i mantalsskrifningen deltagande myndigheterna kan detta uppenbarligen ej ske. Men bestämmelserna om medborgarnes registrering böra ej få vara så bristfälliga, att de kunna för den enskilde föranleda till förlust af viktiga rättigheter.

Härvid bör dock, såsom redan antydts, vara angeläget att icke allt för mycket betunga prästerskapet med göromål, som kunna anses vara för dess verksamhet främmande. Och det bör äfven sörjas för, att de enskilda icke påläggas skyldigheter, som de kunna finna obilliga eller rent af tryckande. Medlet att tillgodose dessa båda intressen hafva de tillkallade sakkunniga funnit i en utveckling af kommunalombudsinstitutionen.

Enligt mantalsskrifningsförordningen skall för hvarje mantalsskrifningsdistrikt utses ett antal ombud att närvara vid mantalsskrifningen för att därvid tillhandagå med upplysningar. Det inflytande, dessa kommunalombud nu öfva på mantalsskrifningen, är, efter hvad som upplysts, ganska ringa, i de flesta fall kanske alldeles betydelselöst. Ombudens närvaro vid förrättningen lärer också af dem själfva betraktas såsom ganska onödig. Är denna uppfattning allmän, måste institutionen i dess nuvarande skick anses mer eller mindre förfelad. Tydligt är dock att den, rätt utvecklad, bör blifva till ovärderlig nytta icke minst för de enskilda.

De anspråk på noggrannhet och fullständighet, som måste ställas på mantalslängden, såsom grundval för en blifvande röstlängd, torde göra det oundvikligt, att alla de enskilda, som nu äro uppgiftspliktiga till mantalsskrifningen, skola vara skyldiga att aflämna sina uppgifter skriftligen. Med hänsyn till vallagens bestämmelser om röstlängd måste nämligen mantalslängden hädanefter innehålla anteckning om en del förhållanden, som hittills för mantalsskrifningen varit utan större betydelse.

Af skäl, som längre fram skola angifvas, lärer till en början hvarje till myndig ålder kommen man böra särskildt upptagas med utsättande af hans fullständiga förnamn samt det tillnamn, personen själf använder, hvilket numera icke alltid är det, som af fadrens i dagligt tal använda förnamn härledes. Enligt formuläret till mantalslängden skall visserligen för alla värnpliktiga utsättas jämte födelsedag fullständiga för- och tillnamn. Men denna föreskrift, som ansetts för närvarande äga betydelse endast i afseende å de *inskrifningsskyldiga*, har med hänsyn till den tidsutdräkt, som i stora socknar skulle vara förenad med ett antecknande vid mantalsskrifningsförrättningen af de fullständiga namnen, ganska allmänt så tillämpats, att i regel endast de inskrifningsskyldiga upptagits med utsättande af fullständiga namn och födelsedag. Den tid, som med anledning af de nya anspråken på mantalslängden måste åtgå för mantalsskrifningsförrättningarna, skulle säkerligen behöfva fördubblas, om ej de enskilda lämnade det erforderliga materialet. Men då den för dessa förrättningar tillmätta tiden af 45 dagar redan nu är knapp, särskildt i stora fögderier med ett 40—50-tal socknar, och en förlängning i tiden ej är tänkbar, måste redan häraf framgå nödvändigheten af att de enskilda själfva lämna material för mantalsskrifningen.

Enligt 26 § vallagen är vidare hvarje man af minst tjugufyra års ålder, som icke varit i kommunen mantalsskrifven å sådan tid, att han under sistförflutna kalenderåret skolat därstädes erlägga utskylder, i allmänhet själf bevisskyldig därom, att han erlagt de honom påförda utskylder, hvilka under sistförflutna året förfallit till betalning. Mantalsskrifningsförrättaren måste således särskildt taga reda på, hvilka som äro nyinflyttade. Af egna längder kan han icke skaffa sig denna kännedom, i allt fall icke utan ett orimligt besvär. Pastor kan icke heller alltid därom lämna tillförlitlig upplysning, enär en person, som först nyligen låtit kyrkoskrifva sig i kommunen, ju lång tid dessförinnan kan hafva varit där mantalsskrifven.

Men det är ej nog med att mantalsskrifningsförrättaren fått kännedom om, att en viss person är nyinflyttad i kommunen. Det är ofta af vikt att äfven veta, hvar denne person förut varit boende. Har per-

sonen, såsom ofta händer, inflyttat från en kommun i samma fögderi, åligger det, enligt 26 § vallagen, röstlängdsupprättaren att tillse, huruvida personen där under sistförflutna året fullgjort sin skattskyldighet. Om så finnes, har röstlängdsupprättaren att upptaga personen i röstlängden såsom röstberättigad, därest ej af de för röstlängdsupprättaren tillgängliga handlingar tillika framgår, att personen tidigare brustit i skattskyldighetens fullgörande.

För den händelse, att en person efter senaste mantalsskrifning flyttat från ett hemvist till ett annat *inom samma kommun*, är det med hänsyn till kontrollen öfver skattskyldighetens fullgörande äfven af vikt, att anteckning göres om detta tidigare hemvist. Upplysning härom skall af annan anledning redan nu meddelas, men om mantalsuppgiften lämnas muntligen, är det alltför sannolikt, att i brådskan vid mantalsskrifningen den behöfliga upplysningen uteblir.

Är det af dessa skäl uppenbart, att, i likhet med hvad nu gäller för städer och köpingar, äfven på landsbygden mantalsuppgifterna böra aflämnas skriftligen, torde dock det statsintresse, som härvid är bestämmande, föranleda att blanketter till dessa uppgifter kostnadsfritt tillhandahållas de uppgiftspliktiga. Endast då kan möjlighet vinnas, att uppgifterna blifva så fullständiga, som behofvet kräfver.

Af de tillkallade sakkunniga har föreslagits, att blanketter till mantalsuppgifter skola finnas tillgängliga hos kommunalombuden och i stad dessutom å ställen, som magistraten bestämmer. Och de sakkunniga hafva såsom sin mening uttalat, att kommunalombuden borde hafva till uppgift att på begäran af dem, som själfva ej kunna nöjaktigt ifylla blanketterna, hjälpa dem härmed och i öfrigt biträda de uppgiftspliktiga med uppgifternas fortskaffande till vederbörlig myndighet.

Om en sådan anordning kommer till stånd, synes mig att från den enskildes synpunkt inga befogade anmärkningar kunna riktas mot den utsträckning af uppgiftsskyldigheten, som de nya förhållandena nödvändiggöra. Numera skola väl de uppgiftspliktiga vara få, som icke själfva eller med hjälp af sitt husfolk kunna göra erforderliga anteckningar å blanketterna. Men de, som icke se sig i stånd härtill, hafva då endast att vända sig till närmaste kommunalombud, som verkställer ifyllandet och i öfrigt, om så önskas, ombestyr uppgifternas framlämnande. På åtskilliga platser, synnerligast folkrika socknar, skall till och med den föreslagna anordningen medföra en väsentlig lättnad för den enskilde. Genom rättigheten att å en för honom själf lämplig tid få aflämna uppgifter till kommunalombudet och att därefter slippa allt vidare besvär besparas den

enskilde olägenheten af att vid mantalsskrifningsförrättningen få kanske i timtal vänta på att blifva i tur till uppgiftens aflämnande.

Att åter anordningen för kommunalombuden skall medföra ett visst på sina orter kanske ganska kännbart besvär är väl att vänta, men å andra sidan kommer det dem anförtrodda uppdraget att nu få en helt annan betydelse än förut. Det blir för dem ett personligt intresse att väl uppfylla sitt uppdrag, hvarigenom ju ett viktigt inlägg af dem göres i en offentlig förrättning. Och om, såsom det väl är att antaga, tillräckligt antal ombud väljas, bör uppdraget icke för hvarje särskild af dem blifva alltför betungande.

Mantalsuppgiften kan emellertid af lätt insedda skäl ej godtagas utan att dessförinnan hafva blifvit af offentlig myndighet kontrollerad. Denna kontroll lärer under nuvarande förhållanden ej kunna utöfvas af annan än pastor. Honom åligger nu att årligen särskildt för mantalsskrifningen rätta och komplettera församlingsboken samt fastighetslängden. Detta sker vid husförhör eller s. k. förskrifningar, och han har härvid att för hvarje gård eller lägenhet inhämta sådana upplysningar, som äga betydelse äfven för mantalsskrifningen.

Om det nu stadgas, att mantalsuppgifterna skola företes för pastor för att af honom förses med intyg att han granskat dem, lärer enligt de sakkunnigas och äfven min mening något ökadt besvär därigenom icke tillskyndas prästerskapet. Efter ett åskådligt blankettformulär meddelas pastor skriftligen de upplysningar, som han eljes skulle hafva att själf efterfråga med all den tidsspillan, som däraf följer. Äro de å blanketten lämnade uppgifterna riktiga, har han endast att med sin underskrift vitsorda deras öfverensstämmelse med församlingsboken. Eljes har han att i särskild kolumn anteckna de anmärkningar, hvartill granskningen gifver anledning, samt de upplysningar i öfrigt, hvilka mantalslängden bör meddela. Obekväm eller betungande för pastor synes anordningen ej blifva. Olämplig kan den så mycket mindre sägas vara, som den i en mindre utvecklad form redan här och hvar tillämpas af framstående prästmän. Och då uppgifterna kunna till pastor aflämnas äfven efter husförhöret, synes åt den därvid förekommande kyrkliga förrättningen kunna ägnas mera tid än nu är möjligt.

Har uppgiftsmaterialet blifvit på angifna sätt behandladt, lärer själfva mantalsskrifningen sedermera kunna förrättas både snabbt och bekvämt samt lämna ett tillförlitligt resultat. Af de uppgiftspliktiga, antingen personligen eller genom kommunalombuden, aflämnas de med pastors intyg försedda mantalsuppgifterna. Hvad därutöfver kan behöfva inhämtas eller hvad efter pastors granskning af uppgifterna inträffat meddelas af

pastor eller kommunalombuden, de senare numera intresserade deltagare i förrättningen.

Genom nu angifna förfarande bör säkerhet vinnas för att mantalslängden kommer att noggrant och fullständigt upptaga hvad däri bör antecknas. Men ännu är ej tillräckligt sörjdt för befordrande af det utaf chefen för justitiedepartementet uttalade önskemål i afseende å mantals- och kyrkoskrifningarnas sammanfallande. Sålunda kommer det alltjämt att inträffa, att personer, som vid förrättningen mantalsskrifvas, ej aflämnat sina flyttningsbetyg och således ej äro kyrkoskrifna i mantalsskrifningsorten. Det medel, som, enligt de i afseende å kyrkoboksföringen gifna föreskrifter, står pastor till buds för att häri vinna rättelse, har antagligen, såsom tyvärr ofta synes vara fallet, icke haft afsedd verkan. Eller den till orten nykomne har måhända ej hunnit att under den korta tiden efter sin ankomst anskaffa sitt flyttningsbetyg. För utmärkande af berörda förhållande torde, med hänsyn till dess här förut framhållna betydelse för röstlängden, i mantalslängden göras en anteckning, som angifver, att mantalsuppgiften för sådan person är obestyrkt. Har flyttningsbetyget sedermera blifvit till pastor aflämnadt antingen före den 15 januari påföljande år, d. v. s. den dag, då pastor skall hafva tillställt mantalsskrifningsförrättaren den i § 10 mantalsskrifningsförordningen afsedda tilläggsförteckning, eller ock vid den tid, då den upprättade mantalslängden af pastor för justering jämföres med församlingsboken, bör naturligtvis det förändrade förhållandet anmärkas och anteckningen om den obestyrkta mantalsuppgiften öfverstrykas i mantalslängden.

Men om den ifrågavarande personen ännu den 15 januari icke aflämnat flyttningsbetyg, när sådant ålegat honom, måste, förutsatt att pastor vidtagit den åtgärd, som på honom ankommer för infordrande af betyget, det antagande vara befogadt, att den försumlige tredskas. I allt fall är det i den allmänna ordningens och den ifrågavarande personens eget intresse af vikt, att ytterligare åtgärd vidtages för att han må blifva kyrkoskrifven i mantalsskrifningsorten. I öfverensstämmelse med de tvångsåtgärder, hvarom mantalsskrifningsförordningen förut meddelar föreskrift, torde därför böra stadgas, att mantalsskrifningsförrättaren skall omedelbart efter den 15 januari förelägga en hvar inom distriktet mantalsskrifven person, hvilken försummat honom åliggande skyldighet att aflämna flyttningsbetyg, att inom viss lämplig tid hafva fullgjort denna sin skyldighet. Tredskas ändå den försumlige, synes på anmälan af krono- eller stadsbetjäningen Konungens befallningshafvande böra förelägga honom att vid vite fullgöra sin kyrkoskrifningsskyldighet. I regel skall väl genom sådana tvångsåtgärder den försumlige kunna förmås att före mantalslängdens slutliga granskning och

justering hafva låtit kyrkoskrifva sig i mantalsskrifningsorten. Det åsyftade målet skulle då, så långt det är möjligt, vara nådt, och inga olägenheter af den tidigare försummelsen sedermera behöfva för honom uppkomma med hänsyn till rätten att deltaga i riksdagsmannavalet.

För beredande af möjlighet att kunna grunda röstlängden på en justerad mantalslängd, synes den anordning böra vidtagas, att pastor, i stället för att nu efter slutad granskning aflämna mantalslängden jämte sina å särskild förteckning upptagna anmärkningar till taxeringsmyndigheten, återsänder både längd och förteckning till mantalsskrifningsförrättaren, på det att han må kunna med ledning af pastors granskningsförteckning vederbörligen rätta mantalslängden. Denna bör därmed anses justerad. Enär emellertid den för pastors granskning nu anslagna tid lärer vara för knappt tillmätt, har det synts lämpligt, att mantalslängden tillställes pastor för granskning fem dagar tidigare än nu skall ske. Och då för mantalslängdens slutliga justering af mantalsskrifningsförrättaren ansetts böra tillmätas en tid af fem dagar, kan således mantalslängden komma taxeringsmyndigheten tillhanda den 20 mars eller endast fem dagar senare än den nu fastställda tiden.»

Efter att hafva uppläst ett i öfverensstämmelse med nu gjorda uttalande affattadt förslag till ändrad lydelse af §§ 4, 5, 7, 8, 10, 11, 15 och 16 samt det till § 6 hörande formulär n:r 2 i förordningen angående mantalsskrifning, anförde departementschefen vidare:

»Med afseende å hvad förslaget i § 4 innehåller därom, att mantalsuppgiften, när den vid mantalsskrifningen aflämnas, bör vara försedd med intyg af pastor i mantalsskrifningsorten att uppgiften, såvidt församlingsboken därom lämnar upplysning, är med denna öfverensstämmande, bör anmärkas, att i visst fall, nämligen det som afses i tredje punkten af § 3 mom. 1, denna föreskrift vore obillig eller rent af omöjlig att efterlefva. Den, som först nästa år kommer att för öfvertagande af fast egendom eller rörelse eller tillträdande af tjänst inflytta i kommunen, har mången gång fullt giltiga skäl att, intill dess denna flyttning skett, fortfarande vara kyrkoskrifven i den kommun, där han ännu är boende. Honom bör således beredas viss tid efter flyttningen att förete intyg af pastor i mantalsskrifningsorten. Då pastors granskning af mantalslängden skall vara fullgjord senast den 15 mars, eller dagen efter den vanliga fardagen å landet, kan det ej fordras, att den nyinflyttade dessförinnan skall hafva aflämnat sitt flyttningsbetyg. Möjlighet måste således beredas honom att längre fram få hos mantalsskrifningsförrättaren styrka, att han blifvit i orten kyrkoskrifven. Med hänsyn till den för prästerna stadgade fardag synes tiden, inom hvilken den nyinflyt-

tade skall äga att sålunda komplettera sin mantalsuppgift, böra utsträckas till maj månads utgång. Att denna komplettering sker i en justerad mantalslängd synes ej innebära någon oegentlighet, ty den öfverstrykning af en anteckning om obestyrkt mantalsuppgift, som, därest efter justeringen företes intyg om fullgjord kyrkoskrifning, sålunda kommer att ske i mantalslängden, afser icke något mantalsskrifningen rörande förhållande utan endast röstlängden. I sakens natur ligger, att allenast den, som i sin mantalsuppgift uppgifvit sig komma att först senare inflytta i kommunen, må efter mantalslängdens justering äga rätt att medels företeende af pastors intyg få den ifrågavarande anteckningen i mantalslängden öfverstruken.

Enär det icke sällan inträffar, att å den förteckning, som i § 7 mom. 3 af nuvarande förordning om mantalsskrifning omförmäles, upptagas jämväl de personer, som inom distriktet åtnjuta fattigunderstöd, har ansetts nödigt, att lagrummet förtydligas därhän, att så icke må ske. Detta synes nu vara så mycket mera nödvändigt, som ju nyssnämnda personer i regel icke komma att äga rösträtt, hvaremot sådan rätt tillkommer dem, hvilka, på grund af fattigdom eller sjuklighet, af *kommunalstämman eller stadsstyrelsen* ansetts böra befrias från erläggande af mantalspenningar. Då det emellertid för mantalsskrifningsförrättaren är af vikt att på ett ställe få sammanförda de personer, som åtnjuta fattigunderstöd, har föreslagits, att dessa skola af *fattigvårdsstyrelsen* upptagas för sig på en förteckning. Denna kan då äfven tjäna till grundval för antecknandet i röstlängden af dem, hvilka, såsom häftande för fattigunderstöd, skola på sådan grund diskvalificeras, och till förteckningen synes därefter behöfva fogas endast vissa kompletterande uppgifter.

Den i § 16 riksdagsordningen för rätt att deltaga i riksdagsmannavalen fastställda åldersgräns angifves af åldern tjugufyra år. Det kunde synas tillfyllest, att endast män, som uppnått denna åldersgräns, upptagas på särskild rad för sig i mantalslängden i syfte att därigenom angifva, hvilka skola i röstlängden upptagas. Emellertid har såsom valrättsvillkor uppställts jämväl fullgörande af skattskyldighet för de tre föregående åren. Med hänsyn till kontrollen öfver detta fullgörande bör åt hvarje man, som fyllt 21 ålder, utskrifvas särskild debetsedel. Af denna anledning kan det därför vara lämpligt, att äfven dessa upptagas på särskilda rader i mantalslängden med utsättande af deras fullständiga namn.

Den i § 8 mom. 5 intagna föreskrift, att pastor skall å särskild längd upptaga alla inom distriktet mantalsskrifna personer, hvilka vid tiden för förrättningen icke aflämnat flyttningsbetyg, innebär en maning för honom att omedelbart infordra dylika betyg i de fall, då sådant infordrande dittills ej kunnat ske. När sedan längden med däråa gjorda anteckningar in-

kommer till mantalsskrifningsförrättaren skild från den s. k. tilläggsförteckningen, medför detta den fördel, att mantalsskrifningsförrättaren kan med lätthet komplettera mantalslängden utan risk att därvid någon dubbelskrifves. Skulle de mantals- men ej kyrkoskrifna personerna upptagas å tilläggsförteckningen, hade denna måst så uppställas, att däraf tydligt framginge, hvilka af de där upptagna med flyttningsbetyg från annat distrikt inflyttade tillkommit efter mantalsskrifningsförrättningen, och hvilka därvid blifvit mantalsskrifna, oaktadt de då ej varit kyrkoskrifna. Men ett sådant åtskiljande af personerna skulle vid denna tidpunkt knappast vara möjligt för pastor att verkställa.

I öfverensstämmelse med hvad i § 4 föreslagits därom, att mantalsuppgift skall upptaga fullständiga namn för hvarje till myndig ålder kommen man, torde motsvarande ändring böra vidtagas äfven i fråga om de uppgifter, som enligt § 5 skola aflämnas. Och då numera den förut inrättade kronoarbetskåren helt och hållet upphört att finnas till, har i mom. 3 af sistnämnda paragraf gjorts den ändring, som däraf föranledes.

I fråga om Västerbottens och Norrbottens läns lappmarker lära, enligt hvad från sakkunnigt håll inhämtats, de ifrågasatta ändringarna icke medföra några svårigheter. För möjliggörande af att häradsskrifvaren må äga tillgång till mantalslängden för upprättande af röstlängd, bör mantalslängden till denne aflämnas i två exemplar. När sedan längden efter pastors granskning undergått justering, kan häradsskrifvaren genast börja arbetet med röstlängdens upprättande, och först sedan detta arbete afslutats, bör mantalslängden återställas till länsmannen.

Då angifvandet af hemmanens olika natur numera icke äger någon betydelse för mantalsskrifningen, torde i formuläret till mantalslängd uppdelningen efter jordeboksnatur kunna borttagas.

Den redovisning af värnpliktiga, som enligt inskrifningsförordningen sker medelst de af mantalsskrifningsförrättarne uppgjorda inskrifningslistorna, har föranledt många klagomål från såväl myndigheternas som ock de värnpliktigas sida. Hufvudsakliga anledningen härtill torde kunna sökas däri, att mantalsskrifningsförrättarne i brådskan vid förrättningarna icke inhämtat fullständiga upplysningar om hithörande förhållanden. Äfven torde till de öfverklagade bristerna hafva medverkat, att inskrifningslistorna skola af mantalsskrifningsförrättarne aflämnas långt innan i regel mantalslängderna hunnit fullständigas. Den granskning af listorna, som det åligger prästerskapet att verkställa och som helt säkert är mycket betungande, har icke heller visat sig vara så effektiv, som önskligt varit. En anordning, hvarigenom en fastare grund för inskrifningslistornas uppgörande kan erhållas, bör därför blifva välkommen. Å ena sidan är det

nämligen af vikt, att inskrifningslistorna upptaga icke blott de för året inskrifningsskyldiga utan äfven de äldre personer, som tidigare erhållit uppskof med inskrifning eller antecknats såsom frånvarande eller af annan orsak äro inskrifningsskyldiga. Och å andra sidan är det ej mindre viktigt att förebygga hvad nu så ofta inträffar, nämligen att personer, hvilka före den lagstadgade värnpliktsåldern blifvit inskrifna, sedermera af misstag uppföras å inskrifningslista, hvarigenom stort obehag tillskyndas dem och mycket onödigt besvär för myndigheterna uppkommer.

En bättre ordning härutinnan har ansetts kunna vinnas därigenom, att å mantalsuppgiften införas för redovisningen af värnpliktiga särskilda kolumner, afsedda att af pastor ifyllas, när mantalsuppgiften hos honom uppvisas för att förses med hans intyg. Den prästerskapet åliggande skyldigheten att meddela mantalsskrifningsförrättaren erforderliga upplysningar rörande de värnpliktiga kan härigenom på ett enkelt och tidsbesparande sätt fullgöras. Naturligtvis kommer antecknandet i kolumnerna att något öka pastors besvär med mantalsuppgifternas granskning. Men därigenom skall, enligt hvad från sakkunnigt håll erkänts, mycket arbete såväl vid mantalsskrifningsförrättningen som ock vid de pastor därefter åliggande granskningarna vara undangjordt. Den nytta, anordningen skall medföra till befordrande af möjligheten att få inskrifningslistorna från början fullständiga och riktiga, torde icke vara tvifvelaktig.

Enligt § 4 inskrifningsförordningen och formuläret till mantalslängd redovisas nu i mantalslängden, utom de inskrifningsskyldiga och de, hvilkas värnpliktsförhållanden ej med säkerhet kunnat utrönas, jämväl de, som förut blifvit inskrifna, och de, som frikallats från värnpliktens fullgörande. Å inskrifningslistan däremot skall mantalsskrifningsförrättaren upptaga allenast de två först nämnda kategorierna, ej de förut inskrifna eller de frikallade. Redovisningen af de värnpliktiga i mantalslängden kan ej hafva något annat ändamål än det att tjäna till ledning för utskrifvandet af inskrifningslistan. Det måste därför synas öfverflödigt och ändamålslöst att i mantalslängden redovisa andra värnpliktiga än dem, hvilka böra upptagas å inskrifningslistan. Och då särskildt prästerskapet torde äga berättigadt anspråk att icke betungas med onödigt arbete, hafva i formuläret till mantalslängd borttagits de två kolumner, som afse redovisningen af de inskrifna och de frikallade. Denna åtgärd, hvilken chefen för landtförsvarsdepartementet efter inhämtade upplysningar ansett sig kunna biträda, förutsätter således en motsvarande ändring af inskrifningsförordningen.

Enär förslaget föranleder till tryckning af nya blanketter till, bland annat, själfva mantalslängden, och särskildt häradsskrifvarna hafva behof

af de nya blanketterna redan tidigt på sommaren 1909 för tillskrifning af längderna för år 1910, har ansetts angeläget, att de ifrågasatta ändringarna må träda i kraft den 1 juni 1909.»

Efter tillkännagifvande att kammarrätten uti infordradt yttrande i ämnet tillstyrkt förslaget i hufvudsak och att vissa af kammarrätten mot det dit remitterade förslaget gjorda erinringar blifvit vid förslagets slutliga affattning beaktade, anförde departementschefen vidare, att det, på sätt af kammarrätten jämväl antydts, syntes böra omedelbart tagas under öfvervägande, huruvida icke, med anledning af de nu ifrågavarande ändringarna i mantalsskrifningsförordningen, någon ändring äfven af kyrkoskrifningsförordningen kunde erfordras.

Härefter hemställde departementschefen, att förslaget måtte föreläggas Riksdagen till antagande.

Statsrådets öfriga ledamöter instämde med föredragande departementschefen.

Hans Maj:t Konungen biföll hvad statsrådet sålunda hemställt; och skulle nådig proposition till Riksdagen aflåtas af den lydelse bilagan litt. vid detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:
Axel Alexandersson.

Stockholm 1909. **Kungl. Boktryckeriet,** P. A. Norstedt & Söner.